

HYVINVOINTIPALVELUIDEN TOIMIALAN SELONTEKO VALVONNASTA JA RISKIENHALLINNASTA

Hyvinvointilautakunta hyväksyi helmikuun kokouksessaan (3.2.2025 § 9) valtuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti sisäisen valvonnan suunnitelman vuodelle 2025. Valvontasuunnitelman toteutumisesta on raportoitu hyvinvointilautakunnalle 2.2.2026 § 4. Valvonnassa ei ilmennyt epäkohtia. Toimialajohtaja on toteuttanut säännöllistä sisäistä tarkkailua toimeenpanosuunnitelman mukaisesti. Tässä ei myöskään ilmennyt epäkohtia.

Riskien hallinnassa on tehty työyksikkökohtaisia riskianalyyseja, mutta niiden raportointi on ollut osin vaillinaista. Analyysien pohjalta varaudutaan riskien ennakointiin ja hallitsemiseen. Vastuu riskien hallinnasta on jokaisen tulosalueen vastuuhenkilöllä ja tulosityksikönjohtajalla, kokonaisvastuu on toimialajohtajalla.

Toimintaympäristö ja toiminnan organisointi

Lainsäädännön muutoksia seurataan aktiivisesti koko toimialalla. Lain muutosten edellyttämät toiminnan muutokset huomioidaan hyvissä ajoin ennen lain varsinaista voimaantuloa, muutoin toiminnalle asetetuista tavoitteista jäädytään jossain määrin tai merkittävästi. Riskin todennäköisyys on erittäin pieni. Toiminnasta vastaavat seuraavat jatkuvasti lainsäädäntönsä kehittymistä ja valmistelevat tulevia muutoksia hyvissä ajoin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti syksyllä 2024 lakimuutokset, joiden myötä oppimisen tuen järjestelmä uudistuu esi- ja perusopetuksessa. Opetushallitus päivitti syksyn 2024 ja alkutalven 2025 aikana oppimisen tuen osuudet esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteisiin sekä antoi määräykset, joiden perusteella koulutuksen järjestäjien tuli päivittää paikalliset opetussuunnitelmat. Opetuksen järjestäjät tekevät perusteiden mukaiset muutokset tuli tehdä paikallisiin opetussuunnitelmiin kevään 2025 aikana. Päivitetyt paikalliset esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmat otettiin käyttöön 1.8.2025. Tuen uudistuksessa vahvistetaan oppimisen edellytyksiä tukevan toimintakulttuurin merkitystä. Sen lähtökohtana on inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen ja ryhmäkohtaisesti toteutettavat järjestelyt sekä näiden johtaminen. Varhaiskasvatuslain kaksi täsmennystä on huomioitu, mutta niiden vaikutukset eivät ulotu Puumalaan.

Kunnan sääntöjen ja ohjeiden noudattamatta jättäminen aiheuttaa sen, että toiminnalle asetetut tavoitteet jäävät jossain määrin saavuttamatta. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien sääntöjen ja ohjeiden noudattamista valvoo toimialajohtaja. Niitä päivitetään aina tarvittaessa resurssien mahdollistamissa rajoissa. Erilaisten ostopalvelusopimusten toteutumattomuus voi aikaansaada sen, että toiminnalle asetetusta tärkeästä tavoitteesta jäädytään merkittävästi. Riskin todennäköisyys on kohtalainen. Toiminnasta vastaavan tulee seurata tehtyjen ostopalvelusopimusten noudattamista säännöllisesti ja keskustella palvelun tuottajan kanssa epäkohdista.

Yksintyöskentely on tyypillistä nuoriso- ja liikuntapalvelujen toimialalla. Yksintyöskentelyyn liittyvää psykososiaalista kuormitusta ja väkivallan riskiä seurataan jatkuvasti esihenkilön ja työntekijän välisissä keskusteluissa ja tarvittaessa siirrytään työparityöskentelyyn. Työparityöskentely lisää taloudellista riskiä, mutta vähentää työntekijään kohdistuvaa kuormitusta ja riskiä.

Opiskeluhoillon palvelut tuottaa Etelä-Savon hyvinvointialue, Eloisa. Palvelujen tuottamisen häiriöissä toiminnalle asetetuista tavoitteista jäädytään merkittävästi. Riskin todennäköisyys on kohtalainen. Vuonna

2025 opiskeluhuollon palvelut järjestäytyivät hyvin. Koulupsykologin palvelussa on ollut jatkuvuutta vuoden 2025 loppuun saakka.

Kouluterveydenhoitajapalvelussa on ollut sama terveydenhoitaja lukuvuoden 2025-2026. Opiskeluhuollon ammattihenkilöt ovat pystyneet osallistumaan myös yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön. Eloisa on parantanut paikallista tiedottamista. Tiedon saavutettavuutta on parantanut myös alueellisen opiskeluhuollon ryhmä, jonka kokouksiin osallistuu hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja ja/tai yhtenäiskoulun rehtori.

Kokonaisuudessaan hyvinvointipalvelujen organisaatio on pitkäaikaisen kehitystyön johdosta selkeä ja tarkoituksenmukainen. Organisaatiota on rasittanut henkilöstön vaihtuvuus esimiestasolla viime vuosien ajan. Syyslukukauden 2025 hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja on toiminut yhtenäiskoulun rehtorina oman työnsä ohella.

Suunnittelu- ja seurantajärjestelmä

Tavoitteet asetetaan vuosittain talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Tavoitteet johdetaan kuntastrategiasta ja osin myös sen pohjalta tehdystä hyvinvointipalvelujen toimeenpano-ohjelmasta. Jos toimintaa ei kehitetä, toiminnalle asetetusta tärkeästä tavoitteesta voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on pieni.

Hyvinvointilautakunta hyväksyy talousarvion käyttösuunnitelman vuosittain. Toimialajohtaja seuraa koko toimialan talousarvion toteutumista ja vastuuhenkilöt oman tulosalueen osalta. Toimialajohtaja raportoi hyvinvointilautakunnalle talouden tilanteesta kokouksittain, noin kuusi kertaa vuodessa. Talouden ja toiminnan toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle puolivuosisiraportin muodossa ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Yllättävät tilanteet voivat aiheuttaa sen, että omalle toiminnalle asetettu tavoite ei välttämättä toteudu täysin. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavalla on vastuu siitä, että yllättävissäkin tilanteissa toiminta järjestetään niin, että tavoitteet toteutuvat. Henkilöstön pitkät poissaolot erityisesti perusopetuksen toimialalla toivat omat haasteensa toiminnan järjestämiseen.

Päätöksenteko

Päätöspöytäkirjat laaditaan, tarkastetaan ja pidetään nähtävänä hallintosäännön määräysten mukaisesti. Päätöksiä tehtäessä vaikutusten ennakkoarviointi jää usein vähäiselle huomiolle. Riskinä ovat päätöksen ennalta arvaamattomat ja epäedulliset vaikutukset eri tahoille, tällöin toiminnalle asetettu tavoite jää jos-sain määrin tavoitteesta. Riskin todennäköisyys on pieni.

Henkilöstö

Henkilöstöhallinto toteutetaan hallintosäännön sekä talousarviossa olevien ja kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Hyvinvointipalvelujen johtoryhmän kokouksia pidetään 6–8 kertaa vuodessa ja vastuualue/työpaikkakokouksia jokaisella vastuualueella/yksikössä tarpeen mukaan. Hyvinvointipalveluiden johtoryhmä jäi tästä kokoustavoitteesta merkittävästi. Toiminta- ja työketjut ovat varmistettu niin, että toimialajohtajalle ja vastuuhenkilöille on määrätty sijaiset.

Hyvinvointipalveluihin on saatu pääsääntöisesti ammattitaitoisia henkilöstöä, mutta on kohtalainen riski, että kelpoista henkilöstöä ei saa rekrytoitua. Etenkin määräaikaisiin tai osa-aikaisiin työ- ja virkasuhteisiin on haasteellista saada kelpoisuuden omaavaa henkilöä. Ammattitaitoisen henkilöstön puute aiheuttaa sen, että kunnan kannalta olennainen tavoite jää osin saavuttamatta. Tällöin kuntalaiset eivät saa tarvitsemiaan palveluja tai palvelujen taso laskee. Toiminnan pitkän tähtäimen suunnittelu ja ennakointi pienentää epävarmuutta.

Äkillisissä tilanteissa sijaisen saaminen voi olla vaikeaa. Myös sijaisen perehdyttäminen jää olemattomaksi tai hyvin vähäiseksi ja toiminnalle asetetuista tavoitteista voidaan jäädä merkittävästi. Riski on kohtalainen.

Toiminnasta vastaavan on huolehdittava sijaisjärjestelyistä ja riittävästä perehdyttämisestä. Jos käytössä on yksi ja sama sijainen, on hänen perehdyttäminen huomattavasti helpompaa ja riskit vähenevät. Erityisesti yhtenäiskoululla oli paljon sijaisuuksia vuonna 2025. Näissä oli paljon myös samanaikaisia sijaisuuksia, joka voi lisätä niin toiminnan tavoitteista jäämisen riskiä kuin vähäisen perehdyttämisen riskiäkin. Mikäli ulkopuolista sijaista ei saada tai voida ottaa, sijaisuudet myös kuormittavat henkilöstöä. Tämä riski on suuri.

Koko toimialalla on riski siinä, että vain yksi tai kaksi työntekijä hallitsee tietyn työtehtävän. Jos he ovat työ vapaalla, tehtävien hoito kärsii. Riskin todennäköisyys on suuri. Toimialajohtajan ja toiminnasta vastaavien on huolehdittava siitä, että henkilöstön osaamispohjaa laajennetaan niin, että useampi henkilö hallitsee samat työtehtävät. Lisäksi minimimiehityksellä toimittaessa yhdenkin henkilön yllättävä tai pitkäaikainen poissaolo vaikuttaa toimintojen toteutumiseen. Tällöin toiminnalle asetetusta tärkeästä tavoitteesta voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on kohtalainen.

Henkilöstön kouluttautumishalun hiipuminen voi aiheuttaa sen, että kunnan kannalta olennainen tavoite jää osin saavuttamatta, ja että ei pysytä valtakunnallisen kehityksen mukana. Riski on pieni. Toiminnasta vastaava huolehtii siitä, että henkilöstöä kannustetaan kouluttautumaan ja henkilöstön kouluttautuessa heidän sijaisjärjestelynsä toimivat.

Henkilöstön vähentyessä ja ikääntyessä jaksaminen on riskitekijä. Henkilöstö joutuu vastaamaan suuremmasta työkokonaisuudesta ja tekemään enemmän töitä. Tällöin toiminnalle asetetuista tärkeistä tavoitteista voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on suuri. Toiminnasta vastaavien on yhdessä työsuojelun organisaation ja työterveyshuollon kanssa huolehdittava henkilöstön työhyvinvoinnista ja jaksamisesta. Työnantajan onkin jatkossa korostetummin otettava huomioon, että työntekijän henkilökohtaiset edellytykset voivat vaatia yksilöllisiä työsuojelutoimenpiteitä (Työturvallisuuslain 2002/738 tarkennus 1.6.2023).

Puumalan kunnan varhaisen tuen toimintaohje päivitettiin vuonna 2024. Varhaisen tuen tavoitteena on tunnistaa työkykyä uhkaavat tekijät mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja käynnistää korjaavat toimenpiteet ja tätä kautta parantaa yksilön sekä työyhteisön hyvinvointia ja työturvallisuutta. Varhaisen tuen toimintaohjeen käyttö vähentää työn kuormittavuudesta aiheutuvaa riskiä. Varhaisen tuen toimintaa harjoitettiin erityisesti yhtenäiskoulussa vuoden 2025 aikana.

Suurimpia fyysisen ympäristön työturvallisuusriskejä ovat sisäilmaongelmat. Jos sisäilma on huono, toiminnalle asetetuista tärkeistä tavoitteista voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on kohtalainen. Toiminnasta vastaava tekninen toimiala ja työsuojeluorganisaatio huolehtivat siitä, että sisäilmaongelmia ei ole tai ole tai ongelmiin puututaan heti kun ne havaitaan. Sisäilmaongelmien aiheuttama riski korostuu, mikäli ko. tiloja käytetään ennen sisäilmaselvityksen valmistumista.

Vuonna 2025 toteutetut työhyvinvointikysely osoitti työtyytyväisyyden hyväksi koko hyvinvointipalvelujen toimialaa tarkasteltaessa, tosin toimialakohtaisia vaihteluja on merkittävästi.

Tietojärjestelmät

Tietoturvallisuus perustuu kunnan yhteiseen tietoturvamenettelyyn ja ohjeistukseen sekä vastuuntuntoiseen työskentelytapaan arkaluontoisten asioiden käsittelyssä. Henkilöstön tulee suorittaa vuosittain tietoturvallisuusasioihin perustuva testi.

Sekä työntekijöiden että asiakkaiden tietoja on erittäin paljon erilaisissa ohjelmistoissa. Mikäli ohjelmisto ei toimi, asioiden hoito vaikeutuu ja joissakin tapauksissa voi loppua kokonaan. Riskin todennäköisyys on pieni. Riskiä hallitaan osaltaan hoitamalla päivitykset sekä ohjeistamalla käyttäjät.

Sähköpostin toimintaongelmat aiheuttavat tiedonkulun ongelmia. Kunnan tiedonhallintajärjestelmän ongelmat hidastavat päätöksentekoa. Tällöin palvelujen tuottaminen myös hidastuu. Riski on pieni.

Atk-tuen poissa ollessa avun saaminen on hyvin vähäistä ja asioiden hoito vaikeutuu. Riskin todennäköisyys on pieni.

Hankinnat

Hankinnat tehdään pääsääntöisesti kilpailuttamisen perusteella. Näin saadaan toiminnot järjestettyä todennäköisimmin kustannustehokkaasti. Hankintojen suunnitelmallisuuteen on kiinnitettävä huomiota. Toiminnasta vastaavien on huomioitava kaluston tärkeys ja kunnossapidon merkitys toimintojen toteutumiselle sekä käyttäjäturvallisuus. Riskeinä ovat kaluston yllättävät korjauskustannukset tai uuden kaluston hankinta. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien on tehtävä hankinnat suunnitelmallisesti ja ennakoitava kaluston kunto.

Sopimukset ja projektit

Erilaiset hyvinvointipalvelujen toimialalla tehdyt ostopalvelu- ja yhteistoimintasopimukset ovat toimineet pääsääntöisesti hyvin. Sopimusehtojen noudattamista ja vanhentumisaikoja seurataan jatkuvasti. Kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tehtyjen sopimusten osalta riskinä on sopimuksen yllättävä purkautuminen tai toimijan resurssipula, jotka aiheuttavat sen, että toiminnalle asetetut tavoitteet voivat jäädä jossain määrin tavoitteista. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien on suunnittelussa huomioitava tämä riski.

Projekteja/hankkeita on eri vastuualueilla kiitettävästi ja niihin haetaan aktiivisesti rahoituksia. Niiden avulla kehitetään toimintaa ja niiden vastuut on määritelty projekteja/hankkeita käynnistettäessä. Hanke- ja erityisrahoitusten haku voi jäädä epähuomiossa tekemättä, koska hakeminen on pääsääntöisesti yhden henkilön vastuulla. Tällöin toiminnalle asetetut tavoitteet jäävät jossain määrin tavoitteesta. Riskin todennäköisyys on pieni. Hanke- ja erityisrahoitusten hakuajoja on seurattava intensiivisesti. Monivuotisten hankkeiden rahoituksen päättyminen kesken suunnitellun hankekauden voi keskeyttää hankkeen. Tällöin toiminnalle asetetusta tärkeästä tavoitteesta voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien on varauduttava tähän. Hankkeisiin on myös resursoitava aikaa, sillä hankehakemusten tekeminen, hankkeen organisointi ja raportointi ovat tavanomaisesti työläitä.

Omaisuuks

Kunnan tekninen toimiala vastaa kunnan kiinteistöistä. Koneiden ja laitteiden on oltava asianmukaisia ja turvallisia. Riskinä on henkilöstön ja/tai asiakkaiden loukkaantuminen. Riskin todennäköisyys on pieni. Toiminnasta vastaavien on huolehdittava koneiden ja laitteiden kunnosta ja turvallisuudesta sekä opastettava käyttäjiä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon prosessit

Ostolaskujen hyväksymisen sujumattomuus voi aiheuttaa rahallisen riskin viivästyskorkojen muodossa. Riskin suuruus ja todennäköisyys on pieni. Toimialajohtajan on varmistettava laskujen hyväksyjien varahenkilöjärjestelmän toimivuus.

Tiedonkulku

Tiedonkulku henkilöstölle hoidetaan suusanallisesti, sähköpostitse, sähköisillä kanavilla, kirjeitse, hyvinvointipalvelujen johtoryhmän kokouksissa, työpaikkakokouksissa ja työpisteiden ilmoitustauluilla.

Tiedottamiseen on jatkuvasti kiinnitettävä huomiota ja sitä on kehitettävä, tämä nousi esiin myös työhyvinvointikyselyn tuloksissa. Tiedottamisessa tulee olla yhdenmukainen linja. Riskinä on tiedottamisen epäonnistuminen, joka voi vaikuttaa myös palvelutuotantoon. Riskin todennäköisyys on pieni.

Asianmukainen ja oikea-aikainen tiedottaminen palvelujen käyttäjille on olennainen osa palvelutuotantoa. Tiedottamisessa tulee olla yhtenäinen linja. Tiedotettaessa tulee huomioida tiedottamisväylät, joita asiakkaat käyttävät. Tämä edellyttää henkilöstön osaamista ja tiedottamiseen sopivaa välineistöä. Riskinä on tiedottamisen epäonnistuminen. Tällöin toiminnalle asetetut tavoitteet voivat jäädä jossain määrin saavuttamatta. Riskinä on myös henkilöstön osaamisen ja välineistön puute sekä eri toimialojen yhteistyön vähäisyys. Riskien todennäköisyys on pieni. Kunnan tulee hankkia henkilöstölle tiedottamiskoulutusta ja asianmukaista välineistöä.

Tiedon kulku ja tiedottaminen sekä organisaation sisällä että ulkopuolelle on yhden tai parin henkilön varassa. Jos tieto ei kulje, toiminnalle asetetuista tärkeistä tavoitteista voidaan jäädä merkittävästi. Riskin todennäköisyys on pieni. Tiedottamisesta vastaaville on oltava varahenkilöjärjestelmä.

HYVINVOINTIPALVELUT YHTEENSÄ

Hyvinvointipalvelujen toimiala yhteensä

HYVINVOINTI- JA KULTTUURIJOHTAJA	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	248 198	256 352	261 979	102,2	13 781,3	5,6
Toimintamenot	-4 252 385	-4 569 171	-4 340 700	95,0	-88 314,7	2,1
TOIMINTAKATE	-4 004 187	-4 312 819	-4 078 721	94,6	-74 533,4	1,9
<i>Toimintakate euroa/asukas</i>	-1 907	-2 054	-1 942	94,6	-35,5	1,9
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	221 362	233 500	258 674	110,8	37 312,6	16,9
Toimintamenot	-3 444 224	-3 760 439	-3 547 819	94,3	-103 595,3	3,0
TOIMINTAKATE	-3 222 862	-3 526 939	-3 289 145	93,3	-66 282,7	2,1

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvointilautakunta hallinnoi opetus-, varhaiskasvatus-, nuoriso-, liikunta-, aikuiskoulutus- sekä kirjasto- ja kulttuuripalveluja, koordinoi näiden toimintaa ja ohjaa niitä. Hyvinvointilautakunnan vastuualueella on myös vanhus- ja vammaisneuvosto. Hyvinvointilautakunnan tehtävänä on edistää kuntalaisten hyvinvointia.

HYVINVOINTI- JA KULTTUURIJOHTAJA	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Hyvinvointilautakunnan kokouksia	6	5	8			
Käsiteltyjä asioita	79	60	75			
Vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksia	4	5	3			
Käsiteltyjä asioita	29	40	40			
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	0	0	0	0,0	0	0
Toimintamenot	-86 671	-153 352	-152 295	99,3	-65 624	76
TOIMINTAKATE	-86 671	-153 352	-152 295	99,3	-65 624	76
<i>Toimintakate euroa/asukas</i>	-41	-73	-73	99,3	-31	76
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	0	0	0	0,0	0	0
Toimintamenot	-79 507	-146 256	-143 259	98,0	-63 752	80
TOIMINTAKATE	-79 507	-146 256	-143 259	98,0	-63 752	80

Talouden ja toiminnan toteuma:

Hyvinvointilautakunnan kokouksien määrä kasvoi johtuen hallinnon ja johtotehtävien erityisten järjestelyiden takia. Vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksien määrää rajoitti päätoimisen hyvinvointi- ja kulttuurijohtajan työn aloittaminen vasta maaliskuussa 2025.

OPETUSPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Opetuspalvelut tarjoaa esiopetusta, perusopetusta, aamu- ja iltapäivätoimintaa, kerhotoimintaa sekä ostaa taiteen perusopetusta. Oppilaalle turvataan koko yleissivistävän koulutuksen ajan oppimisympäristö, joka tukee häntä perustietojen ja -taitojen sekä tiedon hankinnan ja soveltamisen oppimisessa. Oppilasta tuetaan hyvän opiskelumotivaation ja yhteistyötaitojen saavuttamisessa. Yleissivistävän koulutuksen aikana oppilas kasvaa ihmisenä ja oppii kunnioittamaan ympäristöä.

PERUSKOULUN REHTORI	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Oman perusopetuksen toimintakate €/oppilas	25 647	28 230	25 366			
Esiopetuksen toimintakate, €/oppilas	14 061	11 646	12 441			
0-9 -luokan oppilaat	86	80	87			
Peruskoulun päättäneet saavat jatko-opintopaikan, % oppilaista	100	100	100			
Vakinainen henkilöstö osallistuu täydennyskoulutukseen, % henkilöstöstä	100	100	100			
Oppilashuollon ammattihenkilöiden läsnäolon toteutuminen, % sovitusta	92	100	100			
Oppimisen tukea tarvitsevat oppilaat saavat tarvitsemansa tasoisen tuen, % tuen oppilaista	80	100	100			
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	44 057	54 500	62 594	114,9	18 537	42
Toimintamenot	-2 260 808	-2 474 481	-2 244 547	90,7	16 261	-1
TOIMINTAKATE	-2 216 751	-2 419 981	-2 181 953	90,2	34 798	-2
Toimintakate euroa/asukas	-1 056	-1 152	-1 039	90,2	17	-2
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	44 057	54 500	62 594	114,9	18 537	42
Toimintamenot	-1 867 081	-2 080 812	-1 861 606	89,5	5 475	0
TOIMINTAKATE	-1 823 024	-2 026 312	-1 799 012	88,8	24 012	-1

Talouden ja toiminnan toteuma:

Vuoden 2025 yhtenäiskoulun oppilasmäärä on pysynyt samana. Oppilasmäärä on perusopetuksessa 1-9 oli keskimäärin 80. Esikoulussa oppilaita oli 6 keväällä ja 8 syksyllä. Muuttoliikettä kalenterivuoden aikana on ollut sekä sisään, että ulos. Yhtenäiskoulussa oli vuoden lopussa työssä 1 rehtori, 1 esiopettaja, 5 luokanopettajaa, 5 aineenopettajaa, 2 aineenopettajaa/resurssiopettajaa, 2 erityisopettajaa, 3 koulunkäynninohjaajaa/aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajaa, 1 koulunkäynninohjaaja/koulusihteeri, eli yhteensä 20 henkilökunnan jäsentä. Koulun toiminnan ja kehittämisen eteen työskenteli syyslukukaudella viisi tiimiä: johtotiimi, juhlat ja tapahtumat -tiimi, ympäristötiimi, hyvinvointi- ja liikuntatiimi sekä tyhy-tiimi. Jokainen henkilökunnan jäsen kuuluu yhteen tiimiin. Syyslukukaudella teemana oli hyvinvointi. Teema huomioitiin vahvasti opiskeluhuollollisesti: panostamalla yhteisöllisyyteen, hyvinvointiin, kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamiseen puuttumiseen. Syyslukukaudella taiteenalatena oli elokuva. Syyslukukauden koulun johdosta vastasi hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja oman työnsä ohella. Erityisiä järjestelyjä tehtiin sijaisten hankkimisen, vararehtorin hallinnollisten tehtävien lisäämisen sekä johtoryhmän toiminnan suhteen. Syyslukukaudella 2025 opettajien sairaspöissaolot lisääntyivät merkittävästi. Syyt olivat luonnollisia, mutta yhtäaikaisuus aiheutti päänvaivaa sijaisten saamisessa. Päteviä opettajia oli kuitenkin tarjolla sijaisten tehtäviin. Yhtenäiskoulun pedagogiikan kärkiä ovat luontopedagogiikka sekä positiivinen pedagogiikka. Luontopedagogiikkaa toteutettiin mm. Puumala-oppimispolun mukaisilla luontoretillä, mm. 7.luokan melontaretki syyskuussa. Positiivista pedagogiikkaa vahvistettiin arvokeskusteluilla sekä koulun arkeen upotetuilla rakenteilla, kuten viikoittaisilla hyvinvointipäivänavauksilla sekä hyvinvointivälitunneilla. Turvallisuuskulttuurin edistämiseksi perustettiin syksyllä turvallisuustyöryhmä, jonka kanssa tehtiin mm. turvallisuuskävely ja suunniteltiin turvallisen retken lomake/ohjeistus. Sisäilmaa tutkittiin ja korjattiin erityisesti yhden tilan osalta, tutkimukset ja seuranta jatkuvat vuonna 2026. Kerhotoimintaa järjestettiin kahden erityisavustuksen turvin. Järjestettyjä kerhoja olivat mm. kiipeilykerho, liikunnan monilajikerho, kässä-kuvikerho, karaoke-kerho sekä pikkuoppilaiden liikuntakerho. Harrastuskuljetusten turvin taattiin kauempana asuvien oppilaiden yhdenvertainen mahdollisuus osallistua harrastuksiin. Opiskeluhoitopalvelut ovat toteutuneet sovitun mukaisesti. Koulupsykologin kuten myös kuraattorin ja terveydenhoitajan resurssit ovat olleet hyvät. Opetuspalvelut pysyivät talousarviossa toimintakatteen ollessa noin 90,2 %.

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuspalveluja tarjoaa päiväkoti. Lapselle turvataan koko varhaiskasvatuksen ajan hänen ikä- ja kehitystasonsa mukainen kasvatusta, opetus ja hoito. Lapsen kasvupolku suunnitellaan yhteistyössä huoltajien ja varhaiskasvatushenkilöstön kanssa. Lapsen kasvu- ja oppimisympäristö on lapsilähtöinen, monipuoliseen leikkiin ja toimintaan kannustava.

PÄIVÄKODIN JOHTAJA	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Päiväkodin toimintakate €/hoitopäivä	96	97	101			
Vakinainen henkilöstö osallistuu vuosittain täydennyskoulutukseen, % henkilöstöstä	82	100	100			
Eritasoista tukea tarvitsevat lapset saavat tarvitsemansa tuen, % lapsista	100	100	100			
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	15 409	25 000	26 066	104,3	10 657	69
Toimintamenot	-803 765	-797 850	-913 251	114,5	-109 486	14
TOIMINTAKATE	-788 357	-772 850	-887 186	114,8	-98 829	13
Toimintakate euroa/asukas	-375	-368	-422	114,8	-47	13
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	15 409	25 000	26 066	104,3	10 657	69
Toimintamenot	-710 489	-704 639	-821 511	116,6	-111 022	16
TOIMINTAKATE	-695 081	-679 639	-795 446	117,0	-100 365	14

Talouden ja toiminnan toteuma:

Koko henkilöstö on koulutautunut mm. turvallisuuteen ja lääkehoitoon ja tuen tarvitsijat ovat saaneet tarvitsemansa tuen.

NUORISO- JA LIIKUNTAPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Nuorisopalvelut luo edellytyksiä lasten ja nuorten hyvinvointiin, harrastuksiin sekä omaehtoiseen toimintaan nuorisolain edellyttämällä tavalla lähipalveluina sekä digitaalisena nuorisotyönä yhdessä muiden paikallisten ja alueellisten nuorisotalojen toimijoiden kanssa. Kaikessa toiminnassa korostuu lasten ja nuorten osallisuus nuorisovaltuuston toimiessa nuorten asioiden virallisena esiintuojana ja kommentoijana. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorille apua ja löytää ne palvelut, joita nuori tarvitsee päästäkseen elämässään eteenpäin. Liikuntapalvelut järjestää monipuolisia liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen sekä henkilökohtaista liikuntaneuvontaa. Toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa ovat mukana muut Puumalassa liikuntaa järjestävät paikalliset ja alueelliset tahot. Liikuntapalvelut tarjoaa myös toimitiloja ja taloudellista tukea puumalalaisille liikuntaa järjestäville yhdistyksille ja ryhmille.

VAPAA-AIKASIHTEERI	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Nuorisovaltuuston kokoukset/kokoontumiset	9	7	9			
Liikuntaneuvonnan asiakasmäärä/käyntikerrat	53/151	25/150	91/208			
Nuorisotilan avoimien ovien toiminta 13-20 v. nuorille, tuntia	172	250	220			
Nuorisotilan avoimien ovien toiminta 9-12 v. nuorille, tuntia	104	150	60			
Maksuttomia liikuntaryhmiä eri kohderyhmille	8	9	9			
LIITO-ryhmän kokoontumiskerrat	3	4	3			
Kuntosalin kävijämäärä, käyntikertoja	16 596	14 000	18 686			
Urheiluhallin käyttäjämaksujen osuus käyttömenoista %	40	40	40			
Lisäresurssien saaminen hanketoiminnan kautta, hankkeita	4	4	4			
Lasten ja nuorten moniammatillisen työryhmän kokoontumiskerrat	7	5	4			
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	140 161	120 622	114 570	95,0	-25 591	-18
Toimintamenot	-535 668	-552 422	-488 922	88,5	46 746	-9
TOIMINTAKATE	-395 507	-431 800	-374 352	86,7	21 155	-5
Toimintakate euroa/asukas	-188	-206	-178	86,7	10	-5
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	113 325	97 770	111 265	113,8	-2 060	-2
Toimintamenot	-273 176	-290 601	-229 046	78,8	44 130	-16
TOIMINTAKATE	-159 852	-192 831	-117 781	61,1	42 070	-26

Talouden ja toiminnan toteuma:

Nuorisopalvelut järjestivät nuorille kerhotoimintaa ja nuorisotalon avointen ovien toimintaa tammi-toukokuussa ja syys-joulukuussa. Kansainvälistä nuorisotyötä toteutettiin Erasmus+ ohjelman rahoituksella. Irlantilainen nuorisokeskus toimi kesällä kahden nuorten ryhmävaihdon hallinnoijana, lisäksi Puumalan omana Erasmus+ hankkeena toteutettiin DiscoverEU-osallisuustoimi, jossa nuorten ryhmä teki interrail-matkan Euroopassa. Nuorten tieto- ja neuvontapalveluja toteutettiin yhteistyössä Savon muiden kuntien kanssa PoInt.fi -sivustolla.

Nuorisopalvelujen toiminta oli suunniteltua vähäisempää, koska syksyllä 2025 henkilöstöresurssi oli normaalia pienempi. Nuorisovaltuustossa oli 13 jäsentä ja se kokoontui vuoden aikana yhdeksän kertaa. Nuorisovaltuusto otti kantaa nuorille tärkeistä asioista, järjesti vapaa-ajan tapahtumia lapsille ja nuorille sekä osallisuuspäivän 0.-6. luokkalaisille. Nuorisovaltuusto valitsi keskuudestaan edustajan maakunnan nuorisovaltuustoon sekä Puumalan kunnan lautakuntiin ja erilaisiin työryhmiin.

Etsivän nuorisotyön tehtävä on varmistaa, että jokainen nuori saa kasvamiseen, itsenäistymiseen ja osallisuuteen tarvitsemansa tuen. Etsivän nuorisotyön palvelut ovat nuorelle vapaaehtoisia. Etsivään nuorisotyöhön on käytössä 0,5 htv, jota aluehallintovirasto rahoitti erityisavustuksella etsivän nuorisotyöntekijän palkkauskuluihin 13 750 €. Etsivän nuorisotyön toteuttamisessa oli katkos ajalla 11.9.-17.11.2025 henkilövaihdoksen vuoksi.

Liikuntapalvelut järjestivät avoimia ja maksuttomia liikuntaryhmiä eri-ikäisille kuntalaisille sekä tarjosi uinninopetuksen Juvan Sampolan vesiliikuntakeskuksessa 0-2. luokkalaisille sekä 7. luokkalaisille. Kilpailu- ja kuntoliikuntatapahtumia järjestettiin urheiluseurojen kanssa yhteistoimintasopimusten mukaisesti. Nuorisovaltuusto ja liikuntapalvelut järjestivät kesällä toimintatiistai-tapahtumia Sappulan uimarannalla. Suomi Liikkeelle! -ohjelman mukainen Puumalan ja Sulkavan yhteinen liikuntaneuvonnan PU-SU -Liikuntaa hanke jatkuu suunnitellusti aluehallintoviraston myöntämän avustuksen rahoituksella.

Nuorisopalvelujen kohdeavustuksia haettiin/myönnettiin kaksi kertaa, yhteensä 2450 €. Liikuntapalvelujen kohdeavustuksia haettiin/myönnettiin viisi kertaa, yhteensä 2 725,72 €.

Nuorisovaltuusto ja liikuntapalvelujen toimintatulot toteutuivat suunnitellusti. Toimintamenot alittuivat 16 %, joka on samansuuruinen prosenttiosuus kuin vuoden 2024 tilinpäätöksessä. Toimintakatteen toteuma oli 61 %, edellisen vuoden tilinpäätöksessä toteuma oli 71 %. Toimintamenot vuonna 2025 alittuivat mm. nuorisopalvelujen henkilöstöresurssin ollessa syksyn 2025 ajan vaaja, jolloin toimintaa ei pystytty järjestämään suunnitellusti.

AIKUISKOULUTUSPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Puumalan kansalaisopisto järjestää vapaan sivistystyön koulutusta. Opiston laaja opetustarjonta tukee yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä. Opisto tarjoaa myös mahdollisuuksia musiikin perusopetukseen ja avoimeen yliopisto-opetukseen sekä järjestää tarvittaessa maksupalvelukoulutusta. Opiskelu viedään lähelle ihmistä turvaamalla opiskelumahdollisuudet myös haja-asutusalueella. Opiskelu tapahtuu elinikäisen oppimisen sekä kestävä kehityksen periaatteiden pohjalta. Opisto toimii yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa.

HYVINVOINTI- JA KULTTUURIJOHTAJA	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Opiskelijoiden lukumäärä	1 796	1 800	1 609			
Opetustuntien lukumäärä	3 194	3 200	3 135			
Toimintakate €/opetustunti	87	87	69			
Toimintakate €/opiskelija	155	154	135			
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	42 453	49 300	54 190	109,9	11 737	28
Toimintamenot	-321 681	-336 749	-312 158	92,7	9 524	-3
TOIMINTAKATE	-279 228	-287 449	-257 967	89,7	21 261	-8
Toimintakate euroa/asukas	-133	-137	-123	89,7	10	-8
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	42 453	49 300	54 190	109,9	11 737	28
Toimintamenot	-279 046	-292 688	-271 774	92,9	7 273	-3
TOIMINTAKATE	-236 593	-243 388	-217 583	89,4	19 010	-8

Talouden ja toiminnan toteuma:

Vuoden 2025 Puumalan kansalaisopistossa annettiin yhteensä 3 135 opetustuntia (- 50 tuntia vuoteen 2024 verrattuna). Kursseja vuoden aikana toteutui 146, joka oli viisi kurssia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Opiskelijoita eri kursseilla oli yhteensä 1 609 (+ 188 vuoteen 2024 verrattuna). Näistä naisoletettuja oli 1 249 ja miesoletettuja 360. Netto-opiskelijoita oli 481 henkeä joista 363 oli naisoletettuja ja 118 miesoletettuja. Varmennettuja vieraspaikkakuntalaisia oli 81 henkeä. Tilastoinnissa on tähän tilinpäätökseen käytetty opetushallituksen hyväksymiä ja määrittelemiä vapaan sivistystyön opiskelijoita. Alle kuuden tunnin koulutuksen tai esityksen seuraajia ei ole laskettu tähän tilastoon. Näin saamme selkeämmän kuvan opiston tosiasiallisten kurssilaisten ja opiskelijoiden kehityksestä.

Puumalan kansalaisopisto on mukana Opetushallituksen rahoittamassa seitsemän kansalaisopiston yhteisessä Oppimisverkostosta eteläsavolaista synergiaa - hankkeessa.

Vuoden 2025 henkilöstömuutoksia olivat aikaisemman musiikinopettajan irtisanoutuminen, jolloin musiikinopettajan virka oli täyttämättä maaliskuun loppuun asti. Tämän johdosta osa suunnitelluista musiikin kursseista jäi keväällä toteutumatta. Tämä näkyy kansalaisopiston kurssitarjonnan laskuna. Toimintaan vaikutti myös kansalaisopiston rehtorin työn aloitus vasta maaliskuussa 2025.

Kansalaisopisto sai uuden palvelusihteerin syyskuussa 2025.

Aikuiskoulutuspalvelujen toimintakate oli 89,7 %.

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Palvelusuunnitelma:

Kirjastolaitos edistää kuntalaisten ja kunnassa lomailevien mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen sekä kansainvälistymiseen. Lisäksi kirjastolaitos edistää virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen käyttöä ja niiden sivistyksellistä kehittymistä. Kulttuuripalvelut edistää ihmisten henkistä hyvinvointia. Kulttuuripalvelut järjestää tapahtumia, näyttelyitä ja retkiä sekä edistää paikallisten harrastajien toimintaa ja verkostoitumista. Lisäksi kulttuuripalvelut vastaa Liehtalanniemen museotilan ja Salpalinja-bunkkerin toiminnasta sekä koordinoi höyrylaiva s/s Wennon toimintaa yhteistyössä Puumalan veneseuran kanssa. Kulttuuripalvelut tukee saumattomasti kunnan matkailupalveluita ja osallistuu kuntamarkkinointiin.

MARKKINOINTIPÄÄLIKKÖ	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Toteuma %	Muutos €	Muutos %
Kirjaston aukiolotuntien määrä	4 372	3 000	4 332			
Lainojen määrä	17 863	15 000	18 776			
Toimintakate €/laina	9	10	8			
Kirjahankintojen määrä/1000 asukasta	436	350	455			
(OKM:n vähimmäistavoite: 350)						
Järjestetyt kulttuuritapahtumat	20	20	49			
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	6 118	6 930	4 559	65,8	-1 559	-25
Toimintamenot	-243 791	-254 317	-229 527	90,3	14 265	-6
TOIMINTAKATE	-237 673	-247 387	-224 967	90,9	12 706	-5
Toimintakate euroa/asukas	-113	-118	-107	90,9	6	-5
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	6 118	6 930	4 559	65,8	-1 559	-25
Toimintamenot	-234 923	-245 443	-220 623	89,9	14 301	-6
TOIMINTAKATE	-228 805	-238 513	-216 063	90,6	12 742	-6

Talouden ja toiminnan toteuma:

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut pysyivät talousarviossa (toteuma 90,9 %).

Kirjaston aukiolotuntien määrä vuonna 2025 oli 4 332 tuntia. Lainojen määrä oli 18 776 lainaa. Kirjahankintoja 1000 asukasta kohti oli 455 kirjahankintaa, OKM:n vähimmäistavoitteen ollessa 350 hankintaa.

Kirjastossa järjestettiin kulttuuritapahtumia seuraavasti, 15 satutuntia ja 1 kirjavinkkaus. Kirjasto on tarjonnut palveluita erinomaisesti varhaiskasvatuksen sekä peruskoulun käyttöön. Yhteistyö on ollut rikasta ja saumatonta.

Kulttuuripalvelut organisoii musiikkiesityksiä Puumalan satamassa mm. Letkeä Lauantai -tapahtumien muodossa. Kulttuuripalvelut osallistui ympäristötaideteoksen paljastustilaisuuteen sekä kesätapahtumien organisointiin, kuten esimerkiksi Puumalansalmi puhuu -tilaisuuden järjestämiseen sekä Illallinen aallonmurtajalla -tilaisuuden järjestelyihin. Kulttuuripalvelut teki tiivistä yhteistyötä puumalalaisten yhdistysten kanssa. Puumalan Taideyhdistys järjesti kunnantalolla näyttelyn. Kokoa Oma Poppoo -kulttuurikyytejä jatkettiin, tuki myönnettiin 13 kulttuurimatkaan, joista 12 toteutui ja maksettiin.

Kunnan tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2025

Kuntastrategian tavoite	Tavoitetta toteuttava toimenpide vuodelle 2025	Vastuuhenkilö	Toteuma
PAINOPISTE: LAPSIPERHEET			
Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin toimeenpano, jalkauttaminen ja vaikutusarviointien toteuttaminen	LYK-tunnustuksen saaminen, lapsivaikutusten arviointien tekeminen (kirjastotila ja perhepuisto)	Hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja	LYK-tunnustus on myönnetty vuosille 2026-2029. Kirjastotilasta ja perhepuistosta on tehty lapsivaikutusten arviointi.
Lapsen oikeuksien toteutuminen kaikkien lasten kohdalla, etenkin haavoittuvassa ja syrjäytymisuhan alla olevilla	Lapsen oikeuksien tunnetuksi tekeminen uusille valtuutetuille ja kunnan työntekijöille	Hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja	Lasten oikeuksista pidetty valtuustolle koulutuksia osana uuden valtuuston perehdytystä. Hyvinvointilautakunta on perehtynyt lapsiystävällinen kunta toimintaan ja suunnitteluun.
PAINOPISTE: HYVINVOINTI			
Pelastustoimi ja ensihoito palvelevat 24 / 7 Puumalassa myös hyvinvointialueelle siirtymisen jälkeen	Edunvalvonta Eloisan suuntaan yhteistyössä muiden kuntien kanssa moniammatillisen yksikön säilymiseksi Puumalassa	Kunnanjohtaja	Moniammatillinen yksikkö jatkaa toimintaa Puumalassa
Puumala tunnetaan erinomaisesta asiakaspalvelusta	Viestinnän vahvistaminen kunnan päätöksenteosta ja palveluista sekä investoinneista ja toimenpiteistä	Kunnan johtoryhmä	Hankintakalenteri ja ostolaskudata julkaistu Tiedotteita kuntalaiskyselyn tuloksista ja muutamasta investoinnista.
	Sähköiseen arkistointiin siirtymisen valmistelut	Hallintopäällikkö	Käynnistetty
Digitaalisen palvelun Puumala	Verkkosivujen kehittäminen	Hallintopäällikkö Markkinointipäällikkö	Käynnistetty. Valikkorakennetta parannettu palautteen pohjalta. Eri toimialojen sisältöjä sekä englanninkielisiä päivitetty. Tuoretta kuvamateriaalia lisätty mediapankkiin.
	Tietoturvallisuuden kehitysprojekti	Hallintopäällikkö	Tietoturvallisuuden auditointi ja sen mukaisia korjaustoimenpiteitä on toteutettu.
	Liikuntaneuvonnan resurssitarpeen kartoitus	Vapaa-aikasihteeri, liikunnanohjaaja	Liikuntaneuvonnan resurssitarve selvitetty.

Onnellinen ja toimintakykyinen kuntalainen	(hanketoiminnan jälkeinen tilanne)		
	Talviaikainen liikunta: uuden tasamaaladun käyttöönotto	Tekninen johtaja	Toteutettu entisen kasvihuoneen alueelle kantatie 62:n varteen.
	Monialaisen verkoston lakisääteisten tehtävien kehittäminen (Nuorisolaki 9§): yhteistyön vahvistaminen viranomaisten kanssa	Hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja, vapaa-aikasihteeri	Nuorisolain 9 § mukainen monialainen lasten ja nuorten asioiden Orvokki-työryhmä on kokoontunut säännöllisesti.
	Yhteistyön kehittäminen hyvinvointialueen perheisiin, perhekeskusverkoston, neuvolan ja muiden yhteistyötahojen kanssa ⇨ kohtaamispaikkatoiminnan aloittaminen ja vakiinnuttaminen päiväkodilla	Päiväkodin johtaja	Kohtaamispaikkatoiminta on aloitettu tammikuussa ja Kuutti-kerhoksi nimettyä toimintaa on järjestetty koko vuoden viikoittain lukuun ottamatta heinäkuuta. Toiminta jatkuu vuonna 2026.

PAINOPISTE: HYVINVOINTI			toteuma
Onnellinen ja toimintakykyinen kuntalainen	Yhteistyön vahvistaminen varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen välillä: lukemiskulttuurin tukeminen sekä toiminnallisen opetuksen vahvistaminen mm. Liikkuva koulu -hankkeen avulla	Perusopetuksen rehtori Päiväkodin johtaja	Viisivuotiaat ovat tutustuneet eskariin 1-2 krt/kk keväällä -25; kirjastokäyntejä ja satutunteja 1 krt/kk; viskarihetket 1krt/vko ovat sisältäneet toiminnallisesti toteutettuja kielellisiä, matemaattisia, hahmottamiseen ja päättelyyn harjaannuttavia tehtäviä.
	Kotiseutupolun arviointi ja päivittäminen opetushenkilöstön yhteistyönä	Perusopetuksen rehtori	Ei ole toteutunut johtuen Yhtenäiskoulun poikkeustilanteesta.
Vahvistetaan kuntalaisten ja monipaikkaisten ihmisten osallistumismahdollisuuksia kunnan kehittämiseen	Perhepuiston toteutus keväällä 2025	Hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja, tekninen johtaja, vapaa-aikasihteeri	Perhepuisto valmistui alkukesällä 2025.
	Kotiniemen leikkipaikan uusiminen uimarannan yhteyteen	Tekninen johtaja	Toteutettu asentamalla muutamia uusia leikkivälineitä.
	Kulttuurikummitoiminnan aloittaminen	Kulttuuri- ja hyvinvointijohtaja, markkinointipäällikkö	Kulttuurikummitoiminta ei toteutunut. Kokoa oma poppoo -kulttuurikyytitoiminnasta ja avustuksista viestitty.
	Somemummo tai -vaari: toiminnan ohjeistuksen laatiminen ja toiminnan aloittaminen	Kulttuuri- ja hyvinvointijohtaja, markkinointipäällikkö	Ei toteutunut.
	Uuden kirjasto- ja kulttuuritilan toteuttaminen kuntalaisia kuullen	Kirjastohankkeesta vastaava työryhmä	Tilan suunnittelussa osallistettu koululaiset erikseen ja kuntalaiset mm. yleisötilaisuuden myötä. Rakentaminen on kesken vuodenvaihteessa. Tila valmistuu keväällä 2026.
	Kansalaisopiston musiikinopetuksen ja musiikkiesitysten kehittäminen	Kulttuuri- ja hyvinvointijohtaja	Uuden musiikinopettajan johdolla toiminta on ottanut harppauksen kiitettävälle tasolle.
PAINOPISTE: YRITTÄJYYS			
Mahdollistetaan osaavan työvoiman saatavuus yrityksille	Mikkelin seudun työllisyyspalvelualueen ja kunnan elinkeinopalveluiden yhteistyön mallintaminen	Kunnanjohtaja	Työllisyysalueen henkilökunta ottaa Puumalassa asiakkaita vastaan ajanvarauksella sekä yritysten palvelupäivinä, jolloin mukana myös

	sekä yhteinen viestintä yrityksille.		Veej'jakaja Leader ja Uusyrityskeskus.
Kunta toimii yrittäjän tukena omistajanvaihdoksissa	Omistajanvaihdoksiin valmistautuminen ja yrittäjien tietoisuuden kasvattaminen	Elinkeinokehittäjä	Kunta ollut mukana Uusyrityskeskuksen ja Miksein hallinnoimissa omistajanvaihdoshankkeissa. Elinkeinokehittäjä ollut aktiivisesti mukana kahdessa omistajanvaihdoksessa Puumalassa, joista toinen onnistuneesti maalissa. Omistajanvaihdosteema ollut esillä yrittäjien uutiskirjeissä sekä yrittäjien iltakahvitilaisuuksissa.
Kunta toimii yritysten kumppanina yritysten perustamis-, kasvu- ja kehittämisvaiheissa	Kantatie 62 varrelle hankitaan digitaalinen mainostaulu	Elinkeinokehittäjä	Hankinta toteutettu, asennus huhtikuussa -26 ja osa hankintakustannuksesta siirtyi vuodelle 2026.
	Toimitilaratkaisujen kehittäminen ja toimitilojen markkinointi	Kunnanjohtaja Elinkeinokehittäjä Markkinointipäällikkö Tekninen johtaja	Toimitilojen markkinointia hoidettu muun muassa tekemällä toimitiloista mainos- sekä pohjakuvia, joita käytetty tilojen tietojen kanssa markkinointiin nettisivuilla sekä some- ja printtimarkkinoinnissa.
	Luotsiaseman ja Taunolan tontin alueen kehittäminen konseptisuunnitteluun pohjautuen	Kunnanjohtaja	Ei toteutunut

PAINOPISTE: SAIMAA			toteuma
Laiturikapasiteettia kasvatetaan sekä kirkonkylässä että Pistohiekalla	Pistohiekan venesataman toinen vaihe -hankkeen toimeenpano	Tekninen johtaja	Pistohiekalle valmistui uusi raskasponttonilaituri, uusia venepaikkoja noin 10 kpl.
Reitistöinfrastruktuurin laajentuminen ja huolto maanomistajien, kuntien, yrittäjien ja yhteisöjen yhteistyöllä.	Tarinareitti 62 -selvityksen pohjalta toteutetaan reittitoimitukset ja laaditaan investointituen rahoitushakemus.	Rakennustarkastaja	Investointituki haettu ja saatu
	Kivisalmen satama-alueen kehittäminen yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa	Kunnanjohtaja	Suunnittelua tehtiin, ei muita toimenpiteitä
	Lieviskänjoen melontareittihankkeen viimeistely	Tekninen johtaja ja ympäristösihteeri	Toteutettu
Kirkonkylän ja sataman yleissuunnitelman toimenpiteitä viedään päätöksentekoon ja toteutukseen koko strategiaauden	Kantatie 62 ja Keskustien liittymän kehittäminen ympäristötaideteoksella	Kunnanjohtaja ja tekninen johtaja	Toteutettu
	Keskustien yleisilmeen kehittäminen: - valopylväisiin asennettavilla bannereilla. Yrityksille tulee mahdollisuus ostaa mainospaikkoja. - opastussuunnitelman hankinta ja opasteiden hankinta - toimitilojen markkinointi	Markkinointipäällikkö (yritysmyyntin osalta elinkeinokehittäjä)	Keskustien banderollit asennettu kesällä 2026 (14 paikkaa myytiin yrityksille, 6 mainosta kunnalle). Pysäköintiopasteet suunniteltu. Puumalan Pop up -tilan markkinointia yhteistyössä elinkeinokehittäjän ja markkinointipäällikön kanssa.
Satamapalvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja satama-alueen palvelutyyli ja -kulttuuri tunnetaan ensiluokkaisuudestaan	Satamamestarimallin jatkaminen kesällä 2025 ja Satamapaikka.com -palvelun edelleen kehittäminen	Tekninen johtaja	Jatkettu vuonna 2025, ja kehitetty varauskäytäntöjä mm. siten, että myös puhelimitse voi varata venepaikan.

Saimaa Geopark tunnetaan kansainvälisenä matkailualueena, johon alueen yritykset ovat toimintoineen kiinnittyneet	Liehtalanniemen tunnettavuuden edistäminen Museoviraston ohjeiden mukaiset korjaukset	Kulttuuri- ja hyvinvointijohtaja, markkinointipäällikkö Tekninen johtaja	Liehtalanniemen museotilaa markkinoitu sosiaalisessa mediassa ja tuotettu uutta materiaalia. Näkyvyys kasvoi. Navetan kattoa uusittu museoviraston ohjeistuksen mukaisesti.
PAINOPISTE: LAATUASUMINEN			toteuma
Edistetään kerrostalo- ja rivitaloasumisen asuntotuotantoa	Vanhan sairaalan alueen kehittäminen siten, että alueelle järjestetään investorin haku Vähähiilinen saaristokoti -konseptisuunnitelmaan pohjautuen.	Tekninen johtaja ja kunnanjohtaja	Alueelle valmistuneeseen konseptisuunnitelmaan pohjautuva kaavamuutos käynnissä.
	Koulukartanon käytön lisääminen esim. asumisen mahdollistamisella	Tekninen johtaja ja asuntosihtööri	Koulukartanon vapaat huoneet ovat olleet vuokrattuina kesätyöntekijöille. Asumisen tai kansalaisopiston toimintojen sijoittaminen rakennukseen vaatii suuret muutostyöt.
	Puretaan sovittu Senioritalojen rivitalokohde	Tekninen johtaja ja asuntosihtööri	Toteutettu purkamalla Papinpellon E-talo
Kasvatetaan omarantaisten tonttien tarjontaa	Kanttorilanrannan maa-alueen hankinta kunnalle	Kunnanjohtaja	Kaava hyväksytty, kunnallistekniikan suunnittelu käynnissä